

**Občina Škofja Loka z izkušnjami
v mednarodnem sodelovanju**
(Loški razgledi, 56)

KRALJEVINA BELGIJA

Belgija je razdeljena na valonsko, flamsko in bruseljsko federalno regijo, dve regiji pa še nadalje na pet provinc. Valonsko regijo sestavljajo province: Valonski Brabant (Brabant Wallon), Hainaut, Liege, Luxemburg in Namur. Flamska regija se deli na province: Antwerpen, Flamski Brabant, Zahodna Flamska, Vzhodna Flamska in Limburg. Belgija ima 589 občin z neposredno izvoljenim občinskim svetom, svetom mestnih svetnikov in županom. Izvršilno oblast ima svet mestnih svetnikov pod vodstvom župana.¹

I. MAASMECHELEN

Občina Maasmechelen

uradna stran občine Maasmechelen:

<http://www.maasmechelen.be/>

<http://www.jumelage-maasmechelen.be>

Sporazum, podpisan v Maasmechelnu: 21. 8. 1999

Obnovljeni sporazum, podpisan v Škofji Loki: 1. 7. 2009

Obnovljeni sporazum, podpisan v Maasmechelnu: 5. 9. 2009

¹ Budja, Kocbek, Teritorialne členitve v državah članicah Evropske unije, str.18

Slika 1: Rudniški jašek v Maasmechelnu

Flamska občina Maasmechelen z okoli 35.000 prebivalci leži v provinci Limburg, njeno glavno mesto je Hasselt. Kraj leži ob plovni reki Maas, po kateri teče meja z Nizozemsko. Po številu prebivalcev je največja v dolini Maasa in četrtja v Limburgu. Leta 1977 je bila že drugič (prva leta 1970) izvedena združitev osmih manjših občin, ki predstavljajo današnjo občino Maasmechelen.

Prva naselitev Slovencev² v občini Maasmechelen (Eisden) leta 1920 je povezana z odprtjem rudnika črnega premoga³. Ker je v Belgiji zelo primanjkovalo delovne sile, je država v letih od 1919 do 1940 sklepala pogodbe o zaposlovanju brezposelnih iz držav srednje in vzhodne Evrope. Največ Slovencev se je doselilo v letih 1923–1929.⁴ Po drugi svetovni vojni so na osnovi meddržavnih pogodb do leta 1960 na delo v rudnike vabili delavce iz južne Evrope,

² Rudniška uprava je novim rudarjem pomagala pri gradnji stanovanjskih hiš, zgradila šole, dvorane, cerkve. Slovenski ekonomski emigranti so v novo rudarsko središče prihajali iz zasavskih rudarskih revirjev, iz rudnika svinca in cinka Mežica in Rablja kot že izkušeni rudarji.

³ Leta 1901 so na območju Eisdena, v vasi Heide (resje) izkopal prvi premog in nenadoma se je v pokrajini porasli z resjem pričel nov način življenja. Privatna rudniška podjetniška družba Limburg – Maas je kupila vasico Heide skupaj s peskom in gramoznicami in zaposlila prve delavce iz Limburga.

⁴ Po podatkih belgijskega statističnega urada je bilo leta 1936 v Belgiji 5.500 jugoslovanskih državljanov, od tega 50–60 % Slovencev, leta 1939 pa okoli 2.500 Slovencev. V številki niso zajeti Beneški Slovenci, ki jih je uradna statistika štela k Italijanom. Beneški Slovenci so si poiskali delo v Valoniji, francosko govorečem delu Belgije. V Maasmechelnu danes živi manj kot 400 slovenskih družin, med njimi že veliko pripadnikov tretje in četrte generacije.

tudi iz Italije, in med njimi so bili tudi Beneški Slovenci. Ob zaprtju rudnika leta 1987⁵ je morala občina poiskati nove pobude za ohranitev več kot 3.400 delovnih mest. Tako je uredila novo industrijsko cono De Oude Bunders, veliko okoli 60 ha, ki je komunalno opremljena in ima centralno lego, saj leži na tromeji med Belgijo, Nizozemsko in Nemčijo. Razen premoga, ki ga zdaj ne kopljejo več, ima občina velike zaloge visoko kvalitetne kremenčeve bele mivke – srebrnega peska za izdelavo stekla.

Slovenci se v Belgiji združujejo v slovenskih društvih. Ta so: Slovensko kulturno društvo France Prešeren v Bruslju, Slovensko kulturno društvo Naš dom v Genku, Slovensko društvo sv. Barbara v Eisdnu⁶ in Slovensko katoliško pevsko in kulturno društvo Slomšek v Maasmechelnu. Beneški Slovenci imajo svoji društvi v Valoniji.

PRIJATELJSTVO, STARO 21 LET

Zgodba o prijateljstvu se je začela pisati leta 1989, ko je Jef Albrechts, sedanji podžupan Občine Maasmechelen, s soprogo Nicole prvič obiskal Slovenijo in Škofjo Loko. Počitnice sta namenila ogledom Škofjeloškega hribovja in Škofje Loke in tako navezala prve stike s tukajšnjimi domačini. Škofjo Loko sta nato obiskala skoraj vsako leto, jo vzljubila, še posebej pa ljudi, prijatelje, ki sta jih srečala na Starem vrhu. Ni se bilo potrebno posebno truditi, da so se začeli pogovarjati o sodelovanju, najprej v turizmu, kasneje pa še na kulturnem, športnem in gospodarskem področju.

V prvi pisni pobudi 29. aprila 1995 so župan Georges Lenssen, svetnik za evropske zadeve Michel Vigneron in bodoči svetnik za šolstvo in kulturo Jef Albrechts županu Igorju Drakslerju predstavili delovanje slovenskih društev v Limburgu in pobudo za sodelovanje med občinama. Župan Igor Draksler se je odzval vabilu in se še istega leta v Škofji Loki srečal z Jefom Albrechtsom kot glavnim koordinatorjem za sodelovanje med občinama. Jef Albrechts, ki je bil januarja 1998 izvoljen za svetnika za športne, kulturne, mladinske in socialne zadeve, knjižnice in pobratenja, je bil svojo družino in prijatelji že večkrat v Škofji Loki in na Starem vrhu.

1996

Junija 1996 so se predstavniki flamske občine prvič udeležili osrednjega praznovanja škofjeloškega občinskega praznika. Oktobra istega leta je uradna delegacija iz Maasmechelnu pod vodstvom župana Georges Lenssen podala uradno pobudo o pobratenu med občinama.

1997

Občinski urad občine Maasmechelen je potrdil odločitev Urada svetnikov z dne 23. januarja 1997 in sprejel naslednji sklep: Občinski urad se strinja, da se prijateljske vezi in izmenjave med Škofjo Loko in Maasmechelnom nadaljujejo s ciljem, da se podpiše listina o pobratenu med obema občinama. Jef Albrechts, tudi član slovenskih društev sv. Barbara in Slomšek v Maasmechelnu in slovenskega društva Naš dom v Genku, je bil imenovan za koordinatorja pobratenja. Od 1. do 4. maja 1997 je v Škofjo Loko pripeljal delegacijo občinskega urada za

⁵ S finančnimi sredstvi Evropske unije so obnovili prvo rudarsko ulico, široko 26 metrov.

⁶ Slovensko društvo sv. Barbara je bilo ustanovljeno 3. maja 1929 kot Jugoslovansko kulturno društvo s 27 ustanovnimi člani. Društvo je pomagalo svojim članom pri preskrbi začasnega bivališča, zaposlitvi in vključevanju v novo življenjsko okolje. Po izboljšanju socialnih razmer se je njegovo delovanje usmerilo na prosvetno in kulturno področje. Pevski zbor Zvon – ustanovil ga je Alojz Hribar – je bil ustanovljen leta 1928 in se pridružil društvu sv. Barbara. Po Hribarjevi smrti leta 1936 je vodenje prevzel Štefan Rogelj in bil njegov pevovodja vse do smrti leta 1962. Štefan Rogelj je bil tudi soustanovitelj društva Slomšek. Nato je prevzel mešani pevski zbor Slomšek v Maasmechelnu njegov sin Vili Rogelj. Društvo je izdajalo glasilo Slovenski glas in člane seznanjalo z novicami, obvestili in društvenem delu. Vsako leto gostijo slovenske zборе, pripravijo božična praznovanja in enkrat letno organizirajo romanje v Slovenijo.

šport. Na prijazno povabilo je bila od 16. do 20. maja 1997 v Maasmechelnu prva skupina Škofjeločanov. Poleg župana Igorja Drakslerja so sestavljali delegacijo občinski svetniki in uradniki, predstavnika turistične agencije Loka Turist, snemalec tedanje Loka TV in člani Folklorne skupine Škofja Loka. Občina Maasmechelen, društvi Slomšek in sv. Barbara ter Slovenska katoliška misija⁷ so poskrbeli za nastanitev škofjeloških gostov. Junija 1997 je Škofjo Loko zopet obiskala manjša flamska delegacija s koordinatorjem Jefom Albrechtsom. Udeležila se je slavnostne akademije ob občinskem prazniku. Utrdili smo medsebojne vezi, saj je delegacija potrdila dogovor med društvom Slomšek in Folklorno skupino Škofja Loka za gostovanje na 37. Slovenskem dnevu⁸ v Maasmechelnu. Vsako leto ga organizira Slovensko kulturno in prosvetno društvo Slomšek. Že oktobra istega leta so v kulturnem programu poleg društvenega pevskega zbora nastopili člani Folklorne skupine Škofja Loka. Ob obisku so se uradni predstavniki obeh občin dogovarjali o aktivnostih za pobratenje.

1998

Maasmechelen ima zaradi delovanja slovenskih društev specifičen položaj. Nekdaj so bili tu rudniki, zato je v teh krajih veliko potomcev nekdanjih ekonomskih priseljencev. Tedanji veleposlanik Republike Slovenije v Belgiji Jaša L. Zlobec je v pismu z dne 22. aprila 1998 podprl pobratenje med mestoma in navedel: »Čeprav sodijo Slovenci med najmanjše skupnosti, pa imajo zaradi svoje pridnosti in poštenosti v belgijskem okolju zelo velik ugled. Lahko ste prepričani, da bodo naši rojaki iz Maasmechelna veliko prispevali k tvornemu sodelovanju«. Škofjeloški občinski svet je 7. maja 1998 sprejel sklep, s katerim je pooblastil župana Igorja Drakslerja za nadaljevanje priprav uradnega pobratenja med občinama. Septembra 1998 je Škofja Loka gostila 51-člansko delegacijo iz Maasmechelna pod vodstvom župana Georgesa Lenssena. V želji po medsebojnem spoznavanju, katerega cilj je bilo pobratenje s podpisom Listine o pobratenju, pa je bila oktobra 1998 v občini Maasmechelen ustanovljena neprofitna organizacija Komisija za pobratenje.

Škofjo Loko je 11. septembra 1998 obiskala 51-članska delegacija iz Maasmechelna. Sestavljali so jo predstavniki občinskih uradov in komisij za šport, šolstvo, starejše občane, socialno delo, invalide in tehnične službe. Skupno škofjeloško-maasmechelensko spoznavanje in delo se je odvijalo v kreativnih delavnicah: mladi (Martinova hiša), šolstvo (OŠ Ivana Groharja in OŠ Cvetka Golarja), šport (Zavod za šport), ostareli in invalidi (Center slepih in slabovidnih), socialne zadeve (Center za socialne zadeve), tehnična služba (Loška komunala Škofja Loka, čistilna naprava na Suhu, pokopališče Lipica ...) in policija (policijske postaje Škofja Loka, Kranj, Tržič in Uprava za notranje zadeve Kranj). Občinska delegacija pod vodstvom župana Georgesa Lenssena je podarila 70.000 belgijskih frankov za obnovo bovškega vrta, ki ga je 12. aprila 1998 močno poškodoval potres in so ga morali porušiti in zgraditi na novo.

1999

⁷ Slovenska katoliška misija v Maasmechelnu je leta 1948 začela delovati med Slovenci v nizozemskem in belgijskem Limburgu. Je cerkvena ustanova Slovencev in njihovih potomcev, ki se čutijo povezane s slovenskimi koreninami. Krepi versko in narodno zavest. Monsinjur Vinko Žakelj je bil skoraj petdeset let, od leta 1947 do svoje smrti, izseljenski župnik v Slovenski katoliški misiji v Maasmechelnu. Opravljal je dušnopastirsko, kulturno, socialno in narodnozavedno delo med Slovenci in njihovimi potomci v belgijskem in nizozemskem Limburgu. Od leta 1975 so v Slovenski katoliški misiji organizirali dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture. Svojo hišo v Eisdnu je zapustil Slovenski katoliški misiji. Na spominski plošči – odkrita je bila leta 1998 – je zapisano »... to hišo podaril Slovenski katoliški misiji za oblikovanje pokončnih krščanskih osebnosti«. Od 1. septembra 1996 opravlja poslanstvo v belgijskem Limburgu in na Nizozemskem župnik Alojzij Rajk.

⁸ Od leta 1960 društvo Slomšek na drugo soboto in nedeljo v oktobru organizira Slovenski dan v Maasmechelnu. Praznovanje je uveljavil pokojni monsinjur Vinko Žakelj in je sestavljeno iz treh delov: svete maše, kulturnega programa in večernega družabnega srečanja. Praznovanja se udeležijo Slovenci iz bližnjih društev, predstavniki občine, Flamci in predstavniki drugih narodnih skupnosti.

V flamski občini je v tem času živela že četrta generacija Slovencev, med njimi tudi marsikateri Škofjeločan. Dne 26. junija 1999 je Slovensko društvo sv. Barbara praznovalo 70. obletnico ustanovitve. S Slovensko izseljensko matico in finančno pomočjo Občine Škofja Loka so slavnostno jubilejno prireditev oblikovali Folklorna skupina Škofja Loka, narodno-zabavni ansambel Laufarji in igralci Loškega odra s Coprniško krvavo rihto v Loki, ki jo je po Visoški kroniki dr. Ivana Tavčarja priredil in dramatiziral Ludvik Kaluža. Praznovanje se je začelo s sveto mašo v cerkvi sv. Barbare, ki jo je ob flamskem župniku vodil slovenski izseljenski župnik Alojz Rajk. Za prevod sta poskrbela Poldi Cverle in Albert Ramšak. Goste iz Škofje Loke so povabili tudi na sklepno prireditev Partnerski dan Flandrija – Slovenija v okviru projekta Flandrija – Evropa 2002.⁹

PODPIS LISTINE O POBRATENJU

Sodelovanje in pristni odnosi so kljub oddaljenosti postali temelj za krepitev prijateljstva, ki sta ga mesti potrdili v Maasmechelnu in se s podpisom Listine o pobratenu zavezali za sodelovanje tudi za naprej. Predstavniki Škofje Loke so odpotovali v Belgijo in od 20. do 25. avgusta 1999 pripravili Slovenske dneve v Maasmechelnu. S podpisom Listine o pobratenu 21. avgusta sta župana Igor Draksler in Georges Lenssen uradno potrdila pobratenje. Gostovanje številčne škofjeloške delegacije je prvič finančno podprla tudi Evropska komisija. V času gostovanja so potekale različne delavnice, v katerih so sodelovali: Društvo podeželskih žena, Oktet Ceh, Tamburaška skupina Bisernica, Folklorna skupina Škofja Loka, Foto klub Anton Ažbe, Balinarsko društvo Lokateks Trata, lokostrelska sekcija pri Športnem društvu Partizan, predstavniki Loka Turista, Klub škofjeloških študentov, predstavniki Zavoda za šport, policijske postaje in komisije za priznanja in odlikovanja, občinskega sveta in občinske uprave.

Ob podpisu Listine o pobratenu v Maasmechelnu je tedanja občinska svetnica Mana Veble Grum v svojem imenu in v imenu ostalih občinskih svetnikov, ki so sestavljali delegacijo (Janeza Arharja, Toneta Peršina in Zdravka Krvine), strnila vtise, se zahvalila tedanji škofjeloški občinski upravi, posebej županu Igorju Drakslerju in Juretu Svoljšaku, ki je skrbel za izvedbo zastavljenega programa enotedenskega obiska. Izrazila je zadovoljstvo, da so vsi udeleženci odgovorno zastopali Škofjo Loko in Slovenijo in se na skupni poti tudi sami bolje spoznali. Od uradnega pobratenuja sta občini na razpise Evropske unije skoraj vsako leto prijavili skupne, t. i. »town twinning« projekte. Uradno listino o pobratenu so vedno zahtevali tudi kot obvezno prilogo prijave.

2000

Maasmechelčani so obiskali Škofjo Loko aprila 2000 in organizirali Flamski teden. Flamsko delegacijo so gostili Škofjeločani, ki so leta 1999 gostovali v Maasmechelnu. Flamsko regijo so predstavili na Flamski stojnici, ogledali so si Škofjeloški pasijon in sodelovali na ustvarjalnih delavnicah (muzejski, kmetijski, mladinski, policijski, športni, filatelistični, šolski, kulturno-glasbeni, likovni delavnice, delavnicah dopolnilnega pouka slovenskega jezika, za socialna vprašanja, invalide in upokojence, turizem in promocijo, izdelovanje limburških »flajev«).

⁹ Od leta 2000 do 2002, ko je Flandrija praznovala 700. obletnico samostojnosti, je vsako leto potekal enajstdnevni projekt Flandrija – Evropa 2002. Vanj se je vključilo več kot 200 občin iz Flandrije. Partnerski dan Flandrija – Slovenija danes pa je bil začetek enajstdnevni prireditev v Maasmechelnu.

Prve dni junija 2000 so Škofjo Loko obiskali štirje strelski klubi iz Maasmechelna. Flamska strelska društva so se Škofjeločanom predstavila v sprevodu v uniformah, s skupino bobnarjev ter na prijateljskem tekmovanju v Crngrobu. V Flandriji imajo strelska društva večstoletno tradicijo. Čeprav tekmujejo na športnih tekmovanjih, nastopajo tudi kot častna straža s flavtami in bobni pri procesijah in drugih praznovanjih.

Na slavnostni akademiji ob občinskem prazniku leta 2000 je Občina Škofja Loka Jefu Albrechtsu kot aktivnemu pobudniku in organizatorju pobratenja podelila bronasti grb Občine Škofja Loka.

Slika 2: Podžupan Jef Albrechts ob podelitvi bronastega grba Občine Škofja Loka

2001

Naslednje leto je Kraljeva pihalna godba sv. Martina pripravila slavnostni koncert ob občinskem prazniku Občine Škofja Loka. Projekt z naslovom Glasba, evropski jezik je sofinancirala tudi Evropska komisija.

Med gostovanjem belgijske skupine pod vodstvom tedanjega (sedaj pokojnega) župana Wima Terwingna je bil 6. aprila 2001 odprt t. i. Evropski kotiček v Škofji Loki.¹⁰ V njem je bilo mogoče dobiti informacije o različnih evropskih programih in aktivnostih ter gradivo o

¹⁰ 4. aprila 2001 je bilo v Škofji Loki organizirano odprtje prvega Evropskega kotička na Gorenjskem in tretjega od sedmih v Sloveniji. Evropski kotiček, ki je bil financiran s strani Evropske komisije je predstavljal informacijsko točko s publikacijami o Evropski uniji in vključevanju Slovenije v EU.

možnostih izobraževanja. Belgijska delegacija se je srečala tudi s tedanjim vodjem poslanske skupine SLS-SKD Janezom Podobnikom in obiskala veleposlaništvo Kraljevine Belgije v Sloveniji, kjer jih je sprejel tedanji veleposlanik Sami G. Godart.

Sredi julija 2001 je na pobudo Občine Škofja Loka in veleposlaništva Kraljevine Belgije v Sloveniji v uršulinski cerkvi Marije Brezmadežne v Škofji Loki gostoval mešani pevski zbor Cantate.

Na povabilo članov filatelističnega društva Orval iz Maasmechelna, ki so julija 2001 gostovali v Škofji Loki, so škofjeloški filatelisti iz društva Lovro Košir oktobra istega leta sodelovali na mednarodni filatelistični razstavi MA-GE-LO PHILA 2001 in mladinskem tekmovanju JUNEX 2001. Filatelistične zbirke so razstavljali filatelisti in zbiratelji znamk, celin, dopisnic, poštних žigov itd. iz Maasmechelna, Geilenkirchna (Nemčija) in Škofje Loke, povezani v t. i. trilateralo. Loško društvo se je tedaj vključilo v mednarodno zvezo EUROPHILA.

Na pobudo občine so ob obisku tedanjega župana Wima Terwingna, podžupanje Mieke Ramaekers, poslanca parlamenta province Limburg Marka Vandeputa in predsednika regionalne agencije GOM-a v Limburgu Luca Ghysa v Škofji Loki organizirali seminar o razvoju malega gospodarstva.

2002

Ob obisku 50-članske belgijske delegacije v Škofji Loki od 26. aprila do 4. maja 2002 so občinski uradniki obeh pobratenih občin pripravili oktobrski projekt Vikend z Avsenikom in Evropski dosje 2002.

Štirje profesorji Tehniškega inštituta Maasmechelen (TIM) in predsednik Komisije za pobratenje Jef Albrechts so pripravili vso potrebno dokumentacijo za šolsko ekskurzijo v Škofjo Loko od 20. do 25. aprila 2002.

Tedanja županja občine Piran Vojka Štular, župan občine Brezovica Drago Stanovnik in predstavnica občine Škofja Loka Andreja Ravnihar Megušar so se leta 2002 (od 21. do 25. maja) udeležili 8. evropskega kongresa pobratenih mest v Antwerpnu. Glavne teme so bile predstavljene na delavnicah, predavanjih, okroglih mizah in strokovnih ekskurzijah. Teme so bile: Živeti skupaj, Umetnost pobratenja, Partnerji v gospodarskih dejavnostih in Mesto izobraževanja. Vsebine so bile zelo aktualne in so se lotevale tudi izzivov na svetovni ravni: kako lahko pobratenje vpliva na boj proti rasizmu, kako v pobratenje skozi umetnost in kulturo vključiti mlade, razvoj lokalne demokracije in pomen odborov za pobratenje.

V okviru projekta Export Vlaanderen je minister za gospodarstvo Lim Gabriëls maja 2002 povabil Jefa Albrechtsa na delovni obisk v Slovenijo.

Septembra 2002 so organizatorji vinskega sejma v Maasmechelnu obiskali slovenske vinogradnike, da bi se dogovorili o udeležbi na vinskem sejmu marca 2003.

Slovenci v Maasmechelnu so oktobra 2002 pripravili 42. Slovenski dan. Slovensko kulturno in prosvetno društvo Slomšek je k sodelovanju v kulturnem programu povabilo Folklorno skupino Škofja Loka in Oktet Ceh, ki sta jih z gorenjskimi, belokranjskimi, prekmurskimi, primorskimi in štajerskimi plesi in pesmimi popeljala po njihovi rodni deželi ali deželi njihovih staršev. Na prireditvi je spregovorila tudi tedanja veleposlanica Republike Slovenije

v Belgiji Marija Adanja. Takrat so na Evropskem mladinskem pokalu v belgijskem Maaseiku sodelovali tudi mladi športniki Škofjeloškega orientacijskega kluba (ŠOK) in uspešno zastopali slovenske barve. Ob tem obisku so mladi člani kluba sodelovali na tekmovanju Junior European Cup 2002 – JEC 2002. Osemnajstletna Škofeločanka Petra Strnad je v kategoriji do 18 let dosegla 9. mesto, kar je bil najboljši rezultat na mladinskih evropskih pokalih, odkar v Sloveniji obstaja orientacijski tek. Po tekmovanju so se pridružili škofjeloški delegaciji v Maasmechelnu.

2003

Marca 2003 so se slovenski vinogradniki in predstavniki Turističnega društva Škofja Loka udeležili letnega vinskega sejma v Maasmechelnu.

Aprila 2003 so 36 študentov zadnjega letnika Tehniškega inštituta Maasmechelen (TIM), štirje mentorji in štirje predstavniki Komisije za pobratenje obiskali Škofjo Loko. Ogledali so si tudi Srednjo lesarsko šolo v Škofji Loki in podjetje Alples v Železnikih.

V začetku junija 2003 si je 19 članov filatelističnega kluba Orval¹¹ iz Maasmechelna v Škofji Loki ogledalo razstavo MA-GE-LO Phila 2003, ki so jo pripravila mesta Maasmechelen, Geilenkirchen in Škofja Loka. Udeležilo se je tudi 22 članov Komisije za pobratenje.

Na pobudo Občine Škofja Loka je junija 2003 v okviru evropskega projekta na temo Lokalna obrt, gospodarstvo in regionalni turizem 35 občanov Maasmechelna in članov Komisije za pobratenje obiskalo Škofjo Loko, kjer so pripravili različne delavnice o razvoju turizma.

Od 21. do 28. avgusta 2003 so bili v Škofji Loki člani društva čebelarjev iz flamske province Limburg. Ogledali so si tudi razstavo Apimondia v Ljubljani.

2004

Maja 2004 so se srečali gospodarstveniki iz Limburga ter predstavniki Razvojne agencije Sora in Občine Škofja Loka. Dogovarjali so se o evropskem projektu Interreg III C.

Filatelistično društvo Lovro Košir je od 11. do 14. junija 2004 pripravilo filatelistično prireditev LOKAFILA in EUROPHILA 2004, ki je bila posvečena 200. obletnici rojstva Lovrenca Koširja, katerega ime ima škofjeloško društvo. Ob tej priložnosti je Pošta Slovenije na pobudo filatelističnega društva 21. maja 2004 izdala priložnostno znamko Lovrenca Koširja v seriji znamk poštna zgodovina. Tega dogodka so se udeležili tudi člani filatelističnega kluba ORVAL iz Maasmechelna.

Oktobra 2004 sta v okviru evropskega projekta Leonardo da Vinci predstavnika Srednje lesarske šole iz Škofje Loke skupaj s predstavnikoma podjetij obiskala Tehniški inštitut v Maasmechelnu (TIM).

Delegacija iz Škofje Loke je oktobra 2004 pod vodstvom župana Igorja Drakslerja pet dni gostovala v Maasmechelnu in Bruslju. Zaradi medsebojnega sodelovanja lahko pobrateni občini za sofinanciranje enkrat na leto Evropski uniji prijavita skupni projekt. Glede na

¹¹ Klub Orval je bil leta 1964 z desetimi člani ustanovljen v občini Uikhoven. Zaradi znanih serij znamk, izdanih od leta 1930 do 1940, so si izbrali ime mesta Orval. Klub je organiziral že več lokalnih in provincijskih razstav, zunaj Belgije pa je poznan tudi zaradi mednarodnega filatelističnega sejma, ki ga vsako leto organizira v tehniški srednji šoli (TIM).

kriterije so bili tega leta v projekt vključeni škofovski študentje, ki so se prej udeležili podjetniških delavnic. Organizirala jih je Razvojna agencija Sora v sodelovanju z Območno obrtno zbornico Škofja Loka. Mladi so se v Maasmechelnu srečali s svojimi vrstniki in sodelovali na različnih posvetih in predstavitvi mladinskih centrov. V program so bili vključeni ogled Bruslja, srečanje s poslanko Evropskega parlamenta Ljudmila Novak in ogled pomembnejših evropskih institucij. Občina Škofja Loka je v delegacijo povabila tudi direktorja Razvojne agencije Sora Roka Šimenca in direktorico Zavoda za pospeševanje turizma Blegoš mag. Sašo Jereb, ki sta se srečala z gospodarstveniki in turističnimi delavci. V program je bil vključen ogled industrijske cone in turistične organizacije Maasland v Limburgu. Belgijo so obiskali tudi člani škofovskih društev: strelci, čebelarji ter glasbeniki Pihalnega orkestra in godalnega kvinteta Glasbene šole. Mladi škofovski glasbeniki so si ogledali glasbeno akademijo v Maasmechelnu in nastopili na 44. Slovenskem dnevu. Na pobudo Občine Škofja Loka so se ob tem obisku dogovorili tudi za obisk Glasbene šole Škofja Loka v Maasmechelnu, Bruslju in na Nizozemskem leta 2005.

2005

Maja 2005 so se flamskemu občinstvu predstavili glasbeniki Godalnega orkestra Glasbene šole Škofja Loka. Projekt je finančno podprla Evropska komisija.

Od 3. do 10. julija 2005 so v Škofji Loki gostovali športniki iz pobratene flamske občine. Sodelovali so v različnih učnih delavnicah smučanja, razvoja športne infrastrukture, jamarstva, kolesarjenja in pohodništva.

Na Poletnih prireditvah v Škofji Loki je leta 2005 nastopala glasbena skupina De Maasbuben iz Maasmechelna.

2006

Na povabilo Komisije za pobratenje Maasmechelen pod vodstvom Jefa Albrechtsa in društva Anton Martin Slomšek pod vodstvom Staneta Revinška je Pevski zbor Lubnik gostoval v Maasmechelnu v dneh od 25. do 30. novembra. V času obiska so si ogledali številna belgijska mesta, spoznali njihovo kulturo in zgodovino. Veliko o rudarjih in zgodovini mesta jim je povedal domačin Jan Kohlbacher¹², avtor dela »Organizacija življenja v rudarskem naselju Eisdenu«. Kot najštevilčnejši škofovski zbor so v sodelovanju z domačim pevskim zborom Anton Martin Slomšek pripravili celovečerni koncert dvorani Casinoja. Udeležba obiskovalcev je bila odlična, s svojim obiskom pa jih je počastila tudi konzulka RS v Belgiji Vladka Pušenjak.

2007

Pihalni orkester in tolkalna skupina Onder ons (slovensko: Med nami) iz Belgije sta gostovala v Škofji Loki avgusta 2007; 12. avgusta so imeli samostojni koncert na škofovškem Mestnem trgu, tri dni kasneje pa še na Egrovem vrtu v Železnikih.

Na pobudo občine Maasmechelen je Godalni orkester Glasbene šole Škofja Loka pod vodstvom prof. Armina Seška leta 2007 sodeloval na evropskem tekmovanju v belgijskem

¹² Jan Kohlbacher je sin avstrijskega izseljenca in je bil rojen v belgijskem rudarskem naselju Eisdenu. Več kot 40 let je poučeval v ljudski šoli v Eisdnu in preučeval delovanje rudnikov, življenje rudarjev in njihovih družin. Leta 1983 je osnoval »Ustanovno dediščino Eisdna«, leta 1995 še »Muzej bivanjskih razmer rudarskih delavcev«.

mestu Neerpelt in dosegel absolutno zmago. Med 85 različnimi orkestri in 3600 glasbeniki s skoraj celega sveta so tako navdušili kritike, da so jim podelili kar 99 od stotih možnih točk in jih počastili z naslovom „summa cum lauda“.

Člani škofjeloškega filatelističnega društva Lovro Košir so se s svojimi zbirkami septembra 2007 predstavili v kategoriji odraslih zbiralcev in mladincev kar na dveh razstavah, in sicer EUROPHILA 2007 in MA-GE-LO PHILA 2007. Razstavi so organizirali člani belgijskega filatelističnega društva Orval.

Na pobudo Občine Škofja Loka je bil ob sodelovanju slovenske evropslanke Ljudmile Novak oktobra 2007 organiziran obisk škofjeloških gimnazijcev¹³ v Evropskem parlamentu, ogledali pa so si tudi evropsko šolo, namenjeno otrokom zaposlenih v evropskih institucijah, Odbor regij in Stalno predstavništvo Slovenije pri EU. Skupaj z gimnazijci je v Belgiji gostovala tudi Folklorna skupina Škofja Loka pod vodstvom Marka Krajnika. Na povabilo Slovenskega katoliškega kulturnega in pevskega društva Slomšek so nastopali na 47. Slovenskem dnevu.

Da je pečat na listini koristen tudi danes, se je pokazalo novembra 2007, ko je občina Maasmechelen organizirala dobrodelno prireditev za pomoč krajem, ki jih je septembra v Sloveniji prizadela vodna ujma; 16. novembra so v tamkajšnjem kulturnem domu pripravili srečanje, ki se ga je udeležilo okoli devetsto obiskovalcev. Med nastopajočimi so bili tudi ljudski pevci in godci Suha špaga društva Rovtarji iz Škofje Loke. Številni donatorji so na prireditvi prispevali denarne in materialne donacije. Prireditev je pripravil Odbor za pobratenje Občine Maasmechelen, ki ga vodi podžupan in velik prijatelj Škofje Loke Jef Albrechts. Akcija je trajala do januarja 2008, ko so v škofjeloški športni dvorani Poden zbrani denar izročili za odpravo posledic vojne ujme in škofjeloškim gasilcem za nakup posebne vodne črpalke.

Julija istega leta so se člani društva Rovtarji kot škofjeloški predstavniki udeležili Festivala folklore in narodne glasbe v Tielu v Belgiji.

2008

Ob škofjeloškem občinskem prazniku 2008 so se slavnostne akademije poleg uradne občinske delegacije iz Maasmechelna udeležili tudi flamski gasilci in policisti in navezali stike z loškimi predstavniki.

Od 27. oktobra do 2. novembra 2008 se je na povabilo Maasmechelna šest predstavnikov mladih¹⁴ iz Škofje Loke prijavilo na mednarodni projekt Dnevnik mladega Evropejca. Prijavljen je bil v okviru evropskega programa Youth in Action. S skupinami iz Španije, Poljske in Južne Afrike so Škofjeločani obravnavali možnosti aktivnega državljanstva mladih in njihovo udeležbo v okolju, kjer živijo. Vsebine takratne izmenjave so bile tudi vprašanje razlik med razvitim in nerazvitim svetom, socialne podpore in pomoči beguncem ter delovanje mladinskih centrov v Maasmechelnu. V pobrateni občini delujejo kar trije centri. Njihovi strokovni sodelavci so predstavili način financiranja in delovanja teh centrov, kar je lahko pomoč pri vzpostavitvi mladinskega centra v Škofji Loki.

¹³ Ema Alič, Aleksandra Draksler, Ksenija Mravlja, Aljaž Gaber in Luka Murn pod mentorstvo mag. Andreje Megušar.

¹⁴ Žiga Nastran, Meta Dagarin, Ema Pintar, Matjaž Vouk, Urban Pirc, Sabina Kocjančič in koordinatorka Andreja Ravnihar Megušar.

Slika 3: Škofjeloška delegacija mladih v Maasmechelnu oktobra 2008

2009

10. OBLETNICA POBRATENJA

Široko zastavljeno prijateljstvo je ob 10. obletnici dobilo še realnejšo podobo. Želja po poglobljanju prijateljskih vezi je pripeljala do podpisa Listine o nadaljnjem sodelovanju. Ob tej obletnici so bile organizirane številne prireditve ob Flamskem tednu v Škofji Loki in Loških dnevih v Maasmechelnu.

Za to priložnost je bil oblikovan priložnostni znak Škofja Loka/Maasmechelen, ki smo ga v teh mesecih uporabljali v publikacijah in na prireditvah. Prva večja prireditev je bila v Maasmechelnu, kjer so mladi nogometaši iz klubov Ločan in Polet od 10. do 14. aprila sodelovali na nogometnem turnirju z Belgijci in Nizozemci. Še isti mesec si je številna delegacija iz pobratenege mesta ogledala Škofjeloški pasijon.

Uradni začetek praznovanja je bil 23. maja s sprevedom strelcev iz Limburga, Folklorne skupine Škofja Loka in Mestnega pihalnega orkestra iz Škofje Loke po škofjeloškem starem mestnem jedru. V Flandriji imajo strelska društva večstoletno tradicijo. Strelci so varovali

ljudstvo pred roparji in tujimi vojskami. V društva so se začeli združevati med letoma 1500 in 1700, zdaj pa nastopajo kot častna straža pri procesijah, na praznovanjih in so nepogrešljiv del belgijske folklore. Po tradiciji nastopajo z bobni, mušketami, zastavami in v uniformah. Ob tej priložnosti so županu Igorju Drakslerju slovesno predali zastavo s priložnostnim znakom – združena grba občin Škofja Loka in Maasmechelna - kot simbolom nadaljnjega sodelovanja. V okviru Flamskih tednov v Škofji Loki je bila od 17. do 20. junija organizirana mednarodna konferenca Management naravne in kulturne dediščine. Projekt je finačno podprla tudi Evropska komisija (Program Evropa za državljane 2010–2013). V njem so razen delegacije iz Maasmechelna sodelovala tudi partnerska mesta Carlow, Medicina, Tabor, Varaždin in Freising. Dne 19. junija je bila odprta mednarodna filatelistična razstava MA-GE-LO PHILA 2009. Gre za povezavo filatelističnih društev iz MAasmechelna, GEilenkirchna in Škofje LOke v trilateralo. Ob 10. obletnici so v Škofji Loki od 13. do 20. julija gostovali tudi predstavniki štirih mladinskih centrov iz Maasmechelna, ki so stanovali pri škofjeloških vrstnikih. Skupaj s škofjeloškim Zavodom O, ki so pripravili program za svoje goste so organizirali številne delavnice, namenjene mladim. Še isti teden, 16. julija se je glasbena skupina De Maasbuben predstavila na Mednarodnem folklornem festivalu na Mestnem trgu.

1.7. 2009 / PODPIS LISTINE O NADALJNJEM SODELOVANJU

Široko zastavljeno prijateljstvo in pristni stiki so popeljali do podpisa Listine o nadaljnjem sodelovanju, saj prav pobratenje omogoča, da se še bolj krepijo odnosi med partnerskimi mesti. V desetih letih, od uradnega podpisa Listine o pobratenju so bili pripravljene številni programi, projekti, ki so predstavljali dvosmerni prenos znanja, izkušenj, prakse na področju šolstva, kulture, posameznih društev, sodelovanje pa je potekalo celo pri različnih razvojnih in raziskovalnih projektih.

Ob desetletju loško-flamskega prijateljstva sta župana obeh občin Igor Draksler in Georges Lenssen v Galeriji Ivana Groharja 1. julija svečano podpisala Listino o nadaljnjem sodelovanju in ga s tem še utrdila. Ob tem dogodku je veleposlanik Kraljevine Belgije v Sloveniji Louis Mouraux uradno odprl razstavo umetniških del združenja umetnikov MAKK iz Maasmechelna. Enajst flamskih umetnikov je svoja umetniška dela julija in avgusta razstavljala tudi v Mali razstavnici galeriji Občine Škofja Loka.

5. 9. 2009 / PODPIS LISTINE O NADALJNJEM SODELOVANJU

Prvi teden v septembru je v Maasmechelnu gostovala 80 članska škofjeloška delegacija, ki so jo sestavljali: župan Igor Draksler, občinski svetnik Anton Peršin, koordinatorka gostovanja Andreja Ravnihar Megušar, predstavnik Občine Niko Kržišnik, direktorica Loškega muzeja Jana Mlakar in kustos Jože Štukl ter predstavniki Mestnega pihalnega orkestra Škofja Loka, skupine Otroci ritmov, Folklorne skupine Škofja Loka, Filatelističnega društva Lovro Košir Škofja Loka, Gasilskega društva Škofja Loka, Društva upokojencev Škofja Loka, Lokostrelske sekcije pri Športnem društvu Partizan, Zavoda O in skupina Starman.

Organizirane so bila številne slovesnosti, različna druženja in koncerti, Jef Albrechts, eden najbolj slovenskih Flamcev pa je vse dneve skrbel za dobro počutje gostov. Predstavniki Komisije za pobratenje so se pri organiziranju celotnega gostovanja potrudili, saj so Ločane popeljali v sama priznana, poznana, zgodovinsko in industrijsko obarvana mesta.

Poleg Komisije za pobratenje v Maasmechelnu je pri organizaciji sodeloval tudi Stane Revinšek, predsednik slovenskega društva Anton Martin Slomšek v Belgiji. Gostujočo delegacijo je kot vodnik in prevajalec popeljal po Masmechelnu in Eisdnu, rudarskem delu mesta. Prav tako je uredil vse potrebno, da je skupino Ločanov odpeljal v Bruselj na ogled

Evropskega parlamenta, kjer so se srečali z evropskim poslancem Lojzetom Peterletom in Klemenom Žumrom, svetovalcem evropske poslanske skupine EPP v Evropskem parlamentu. V Maaseiku, mestu v neposredni bližini Maasmechelna so se v paradi predstavili godbeniki Mestnega pihalnega orkestra in plesalci škofjeloške folklorne skupine. Poleg glasbene skupine Otroci ritmov in skupine Starman so svoje znanje pokazali tudi loški strelci. Direktorica Jana Mlakar in Jože Štukl iz Loškega muzeja sta poskrbela za odmevno fotografsko razstavo Pogledi na tisočletno mesto. S svojim obiskom je Slovence in Belgijce počastila tudi slovenska veleposlanica v Belgiji Anita Pipan.

Po zaključku svete maše v cerkvi sv. Barbare sta 5. septembra župana obeh pobratenih mest slovesno obnovila listino o pobratenju. Slavnostno prireditev, ki je potekala v kulturnem domu Maasmechelen je popestrila projekcija, ki je predstavljala kronološki pregled več kot dvajsetletnega sodelovanja. V kulturnem programu so sodelovali pevsko društvo Anton Martin Slomšek, loški folkloristi in Mestni pihalni orkester. Različna srečanja so se vrstila tudi med filatelisti, mladimi in gasilci. Gostovanje je loška delegacija zaključila z udeležitvijo na vseslovenskem pikniku, ki je potekal v znamenju druženja Belgijcev, Škofjeločanov in Slovencev, ki živijo v Belgiji. Vsako leto ga organizira Slovensko kulturno pevsko društvo Anton Martin Slomšek. Tam so za zabavo in slovensko glasbo poskrbeli loški glasbeniki.

Župan Igor Draksler je gostovanje pospremil z besedami: »Pobratenje omogoča uporabno ogrodje, v okviru katerega se krepijo odnosi med partnerskimi mesti. Njegova prednost je kombinaciji prijateljskih stikov z različnimi oblikami izmenjav in to smo potrdili z več kot dvajsetletnim sodelovanjem z našimi prijatelji iz Maasmechelna«.

Slika 4: Škofjeloška delegacija v Maasmechelnu – od deseti obletnici pobratenja med občinama

Slika 5: Podpis Listine o nadaljnjem sodelovanju v Maasmechelnu

Štirje predstavniki Maasmechelna so se od 6. do 9. septembra udeležili druge mednarodne konference, ki je potekala v Škofji Loki z naslovom Družbena odgovornost podjetij – vpetost v lokalno okolje.

V oktobru se je šest prostovoljnih gasilcev¹⁵ iz Prostovoljnega gasilskega društva Škofja Loka udeležilo tridnevnega usposabljanja v Maasmechelnu. Gasilci obeh mest sodelujejo že dalj časa, na večdnevem obisku leta 2008 pa so si med drugim ogledali tudi gasilsko šolo v bližnjem mestu Genk. Ob opazovanju skupin, ki so se takrat urile na različnih poligonih, se je porodila ideja, da bi se izobraževanja udeležili tudi škofjeloški gasilci. Na tokratnem izobraževanju sta Škofjeločane usmerjala in vodila dva belgijska instruktorja. Vsekakor so bili z izobraževanjem zadovoljni, saj se je pridobljeno znanje dopolnjevalo z veščinami, ki jih dobijo v Sloveniji.

2010

Predstavniki Občine Maasmechelen so sodelovali na mednarodni konferenci Mesto za mlade – mladi za mesto”, ki je potekala v Škofji Loki od 6. do 9. maja 2010. Projekt, ki ga je finačno podprla tudi Evropska komisija (Program Evropa za državljane 2010–2013) je organizirala Občina Škofja Loka. V njem so razen delegacije iz Maasmechelna sodelovala tudi partnerska mesta Carlow, Medicina, Tabor, Varaždin in Freising.

Še istega meseca so predstavniki nogometnih društev Polet in Ločan v sodelovanju z Občino Škofja Loka organizirali nogometni turnir z mladimi nogometaši iz Maasmechelna.

¹⁵ Blaž Lešnjak, Andraž Arhar, Anže Debeljak, Jaka Sušnik, Marjan Jemec in koordinator Luka Sušnik.

Ne smemo pozabiti:

- Ob podpisu Listine o pobratenju so bili organizirani Slovenski dnevi v Maasmechelnu in Flamski teden v Škofji Loki.
- Leta 2007 so prijatelji iz Maasmechelna ob vodni ujmi zbirali in predali donatorska sredstva občini Škofja Loka.
- Ob 10. obletnici so bili organizirani Flamski tedni v Škofji Loki in Loški dnevi v Maasmechelnu.
- Po najkrajši kopenski poti nas do mesta prijaznih ljudi loči »le« 1.112 km.

VIRI:

1. Ustni vir: Lojze Perle, 4. 9. 2009 v Bruslju.
2. Ustni vir: Klemen Žumer, 6. 9. 2009 v Maasmechelnu.
3. <http://sl.wikipedia.org/wiki/Kosovo>, 15. 1. 2009.
4. http://sl.wikipedia.org/wiki/Smederevska_Palanka, 20. 1. 2009.
5. Prijateljstvo, staro desetletje. Gorenjski glas, Kranj, 25. 5. 2009, str. 4.
6. Jubilej listine o pobratenju. Ločanka, Kranj, maj 2009, str. 8.
7. Prijateljstvo za nadaljnje desetletje. Ločanka, Kranj, junij 2009, str. 34.
8. Praznovanje obletnice sedaj v Belgiji. Ločanka, Kranj, avgust 2009, str. 8.
9. Potepanje Ločanov po Belgiji. Ločanka, Kranj, september 2009, str. 16.
10. Desetletje loško-flamskega prijateljstva. Loški glas, Kranj, junij 2009, str. 14.
11. Ohranjajo slovensko besedo. Loški glas, Kranj, september 2009, str. 14.
12. Deset let pobratenja med Škofjo Loko in Maasmechelnom. Loški utrip, Škofja Loka, junij 2009, str. 42.
13. Prijateljstvo temelj pobratenja. Loški utrip, Škofja Loka, avgust 2009, str. 16.
14. Mladi Maasmechelen v mladi Škofji Loki. Loški utrip, Škofja Loka, avgust 2009, str. 16.
15. Ko življenje teče v obe smeri. Loški utrip, Škofja Loka, oktober 2009, str. 41.
16. Gasilsko izobraževanje v Maasmechelnu. Loški utrip, Škofja Loka, december 2009, str. 52.

LITERATURA:

1. Bogataj, Jože: Če obleka naredi človeka, kaj (kdo) pa potem šolo?. Gimnazija Škofja Loka – 50 let, Škofja Loka: Gimnazija Škofja Loka, 2000, str. 115 in 116.
2. Budja, Aleš in Kocbek, Mihael: Teritorialne členitve v državah članicah Evropske unije. Lex Localis. Maribor: Inštitut za lokalno samoupravo in javna naročila, 2008, str. 1-30.
3. Ceferin, Peter: Potovanje Pevskega zbora Lubnik iz Škofje Loke v pobrateno občino Maasmechelen v Belgiji v dneh od 25.-30.11.2006. Škofja Loka, Arhiv: Pevski zbor Lubnik, 2006.
4. Kohlbacher, Jan: Organizacija življenja v rudarskem naselju Eisdén. Tagungsband, Eisdén-Maasmechelen, 2003, št. 6.
5. 10. obletnica pobratenja med občinama Škofja Loka in Maasmechelen in razstava del likovnega društva MAKK. Škofja Loka: Občina, julij 2009.